GƏDİM AZƏRBAYCAN XALQ RƏQSLƏRİ

AZERBAIJANI OLD FOLK DANCES

رقصهای فولکلوریک قدیمی آذربایجان

1 - آبایی (Abayı)

1- Abayı: Bü rəqs şəki-zaqatala zonasında yaranmışdır. Bu yerlərdə ahıl qadına "Abay" deyirlər. Onü əsas etibarilə ahıl adamlar ham qadınlar, hamda kişilər öynayırlar. Rəqsin melodiyasını Şəku musiqiçiləri yaratmışlar. Bir qədər mübaliğəli, qülməli rəqsdir. Rəqsin tempi aramdır. Bir zaman Şəkidə "Abayı" rəqsini kollektive surətdə oynayırdılar. Sonralar solo raqsinə çevrilmişdir. "Abayı"nı solo rəqsi kimi 3-4 adam birdən, həm də hər kəs özi üçün yeni oynadaşı ilə zahiri əlaqəsi olmadan oynayır.

1- Abayi [of middle age]: This kind of dance is mostly popular in Sheki-Zagatala area. In this area middle-aged people are called "Abayi" and this kind of dance is generally performed by middle-aged men or women. Creators of the melody of this dance are the Sheki composers. It's a little exaggerating and funny and has a slow dancing tempo. This kind of dance used to be performed in group formerly, but later on changed to an individual dance.

1- آبایی: این رقص در منطقه شکی و زاقاتالا آفریده شده است. در این منطقه به افراد میانسال "آبای" گفته میشود. این رقص عموما توسط مردان یا زنان میانسال اجرا میشود. آفریننده ملودی این رقص، آهنگ سازان شکی میباشند. کمی اغراق آمیز و کمیک است. سرعت رقص آرام است. این رقص قبلا در شهر شکی بصورت دسته جمعی اجرا میشد. بعدا تبدیل به رقص انفرادی شد.

2 - آذربایجان (Azərbaycan)

2- Azərbaycan: Son dərəcə melodık, qədim rəqsdir. Onu yalnız kişilər oynayırlar. Təntənəli mərasimlərdə ifa edilir. Daha çox bayram libasında, çərkəzi çuxada oynayırlar. Xeyli cəld tempi ifaçıdan xususi məharət tələb edir.

2- Azerbaijan: It is an old and extremely melodious dance. This dance is performed only by men. It is performed at the pompful celebrations and the dancers wear festival clothes or Cherkesi cloak. It has a very fast rhythm, so the dancer must have inherent skill.

2- آذربایجان: رقصی قدیمی و بی اندازه ملودیک است. این رقص فقط توسط مردان اجرا میشود. در مراسم پرطمتراق و بیشتر در لباس عید یا ردای چرکسی اجرا میشود. ریتم بسیار سریع آن از مجری رقص مهارت ذاتی میطلبد.

3 - آستا قاراباغی (Asta Qarabağı)

3- Asta Qarabağı: bu rəqs Qarabağda yaranıb. Rəqsin hərəkət düzümləri sabitdir, aram hissədə yerindəcə, sonra isə bir qədər tərpənişlə ifa olunur. Rəqsin tempi aramdır.

3- Asta Karabagi [slow Karabagi]: This kind of dance is created in Karabag. Its arrangement of movements is fixed and it has a slow dancing tempo.

3 - آستا قاراباغی: این رقص در قره باغ بوجود آمده است. ترتیب حرکات رقص ثابت و سرعت آن آرام است.

4 - آسما کسمه (Asma kəsmə)

4- Asma Kəsmə: ən qədim ənənəvi toy rəqslərindən biridir. Ona qörə belə ad verilib ki, musiqinin sədaları altında gəlini bəyin evinə gətirirlər. Qəlini muşayiət edən qadınlar isə onun qarşısında oynayırlar. Rəqsin tempi aramdır, bir qədər mubaliqəli, sıçrayışlı şəkildədir.

4- Asma Kasma [hanging cutting]: It is one of the oldest dances which is current in marriage. Its name comes from music by the name of "Asma-Kasma" and they use this music when they escort the bride to the bridegrooms' home and women dance in the opposite of the bride. Its velocity is slow and a little exaggerative and full of jumps.

4 - آسما کسمه: از جمله قدیمیترین رقصهای مرسوم در عروسی میباشد. نام گذاری آن به این دلیل است که عروس را به همراه صدای موسیقی "آسما کسمه" به خانه داماد میآورند وبا آن زنان مشایعت کننده عروس در مقابل او میرقصند. سرعت رقص آرام است. کمی افراط آمیز و بشکل پرشی است.

5 - آغیر قاراداغی (Ağır qaradağı)

5- Ağır Qaradağı: Qaradağda yaranmış rəqs melodiyasıdır. Şəki və Zaqatalada geniş yayılmışdır. Aram tempdə ifa olunur.

5- Agir Karadagi [heavy Karadagi]: It is melody of a dance that is created in Karadag. It is very popular in Shaki and Zagalata and performed slowly.

5 - آغیر قاراداغی: ملودی رقصی است که در قره داغ آفریده شده است. در شکی و زاقاتالا بسیار مرسوم است. سرعت اجرای آن آرام است.

6 - آلچاگولو (Alça gülü)

6- Alça gulu: 1910-1920 inci illərdə, şamaxı rayonundaki Kalva kəndinin sakini Ali kərimov tərəfindən yaranmışdır. Əsasən qadınlar oynayarlar. Tempi bir qədər cəlddir.

6- Alcha gulu [plum flower]: It is created in the middle of the years 1910-1920 in Shaki area by Mr. Ali Karimov who lived in Kavala village. It is performed by women and has a little quick dancing tempo.

6 - آلچاگولو: در سالهای 1910 تا 1920 در ناحیه شاماخی و توسط علی کریم اف ساکن روستای کاوالا آفریده شده است. در اصل توسط خانمها اجرا میشود. سرعت آن کمی سریع است.

7 - آواری (Avarı)

7- Avarı: Azərbaijanda yaşayan avarlara mənsubdur. "Avarı" rəqsi Azərbayçanlılar arasında da geniş yayılmışdır. Üç hissəsi vardır. Rəqsin melodiyası aram aram başlayır. Sonradan tempı artırır, orta templə keçir, nəhayat, Lezqinka ritmində cəld səslənən tempramentli rəqsə çevrilir. Zaqatalada da bu rəqs "Tala" da deyilir. "Avarı"nın qadın ifasının melodiyası kişi rəqsinin melodiyasından fərqlənir. Şəkidə solo ifa olunur. Zaqatalada solo yada kollektiv surətdə ifa edilir.

7- Avari [of Avari]: It is appointed to the Avari people who live in Azerbaijan. "Avari" dance is very popular in Azerbaijan. It consists of three parts. At first it is slow, and little by little becomes faster, and at the end part it changes to the quick rhythm of the Lazginka music.

7 - آواری: منصوب به آواری های ساکن آذربایجان میباشد. رقص آواری بطور گسترده ای بین آذربایجانیها متداول است. از سه قسمت تشکیل شده است. در ابتدا آرام بوده و به تدریج بر سرعتش افزوده شده و در نهایت به ریتم سریع لزگینکا میرسد.

8 - آی بری باخ (Ay bəry bax)

8- Ay bəri bax: yalnız qadınlar tərəfindən ifa olunan ən qədim rəqslərdəndir.

8- Ay bari bakh [look at me]: It is one of the oldest dances that is performed only by women.

8 - آی بری باخ: از جمله قدیمیترین رقصها میباشد که فقط توسط خانمها اجرا میشود.

9 - انزلی (Ənzəli)

9- Ənzəli: təqriban 1880-1890 inci illərdə Bakıda yaranmış rəqs melodiyasıdır. İfa tərzi aram, suzgundur, melodiyasının səslənmə xarakterinə görə "goca yanadır". "Ənzəli" ənənəvi rəqsdir. Onu toyun əvvəlində oynayır lar. "Ənzəli"ni əsasən yaşlı adamlar oynayırlar, lakin onu cavanlarda ifa edə bilərlər.

9- Anzali [*a name*]: It is the melody of a dance which is almost created in the years 1880-1890 in Baku. It is performed slowly and for this reason it is suitable for old people. "Anzali" dance is a traditional dance. It is performed at the first of the marriage. In origin the old people perform this dance. But the young people besides can perform it.

9 - انزلی: ملودی رقصی است که تقریبا در سالهای1880 تا 1890 در باکو آفریده شده است. نحوه اجرای آن آرام و بدلیل خصوصیت اجرای ملودی، بیشتر برای افراد مسن مناسب است. "انزلی" رقصی سنتی است. در ابتدای عروسی اجرا میشود. رقص "انزلی" را در اصل افراد مسن اجرا میکنند ولی جوانها هم میتوانند آنرا اجرا نمایند.

10- اوچ بادام بیر قوز (Üç badam bir goz)

10- Üç badam bir qoz: "Üç badam bir qoz" rəqsi qədimdə Şəkidə yaranıb. Mahnı mətni olub. Ohun mahnıcını vaxtilə Cabbar Qaryağdı oğlu və Ələsgər Abdullayev kimi mahir müğənnilər oxuyublar.

10- Ouch badam bir goz [three almond, one walnut]: It is created at ancient times in Shaki and it is fulfilled inclined to song. At that time, its composition has sung by skilful singers like Jabbar Garayaghdi and Aliasgar Abdollayof.

10- اوچ بادام بیر قوز: در زمانهای قدیم در شکی آفریده شده است. همراه با آواز ایفا میشود. تصنیف آنرا در آن دوره خوانندگان توانایی همچون جبار فرزند قارایاغدی و علی عسگر عبدالله یف خوانده اند.

11- اوچ نومره. دورد نومره. بش نومره. آلتی نومره. (3 nümrə. 4 nümrə. 5 nümrə. 6 nümrə.)

11- 3 nümrə. 4 nümrə. 5 nümrə. 6 nümrə.: bunların hamısı 20-inci illərin ikinci yarısında Bakıda meydana çıxan rəqs melodiyalarıdır. Bu rəqslər, xususən "5 nümrə" və "6 nümrə" indi də məşhurdur. "3 nümrə" və "5 nümrə" kimi aram templi, həzin rəqsləri yalnız qadınlar oynayırlar. "4 nümrə" və "6 nümrə" isə nisbətən cəld templi, həm kişilərin, həm də qadınların oynadıqları səlis rəqslərdir.

11- Ouch noumra. dourd noumra. besh noumra. alti noumra. [no.3. no.4. no.5. no.6.]: All of them are melody of dances which are appeared in the second half of 1920 decade in Baku. This dances, specially no.5 and no.6 are still famous. No.3 and no.5 dances which have slow dancing tempo and doleful melody are performed by women. No.4 and no.6 dances have a little fast tempo and those are fluent dances which are performed by women and men.

11- اوچ نومره. دورد نومره. بش نومره. آلتی نومره.: همه اینها ملودیهای رقص هستند که در نیمه دوم سالهای 1920 در باکو پا به عرصه ظهور نهاده است. این رقصها بخصوص "بش نومره" و "آلتی نومره" هنوز هم مشهورند. رقصهای "اوچ نومره" و "بش نومره" را که تمپو آهسته و ملودی حزین دارند خانمها اجرا میکنند. "دورد نومره" و "آلتی نومره" نیز تمپو نسبتا سریعی دارند و رقصهای سلیسی است که هم توسط مردان و هم توسط زنان رقصیده میشود.

12- اوزون دره (Uzundərə)

12- Uzundərə: olduqca cazibəli, zərif və lirik ifadəli rəqsdir. Onu təkcə Azərbaycanda deyil, həm də gürcustanda və Ermənistanda da ən sevimli rəqslərdən biri hesab edirlər. Qarabağda, Ağdamla Göytəpə kəndi arasında bir dərə var, adına "uzundərə" deyirlər. Bu rəqs məhz həmin dərəyə həsr olunub.

12- Ouzoundara [long valley]: It is an extremely attractive, elegant and lyric dance. This

dance with the exception of Azerbaijan is popular and lovely in Georgia and Armenia too. There is a valley between Agdam and Goytapa village in Garabagh area by the name of "Ouzoun dara". This dance is merely confined to this valley.

12- اوزون دره: رقصی است بینهایت جذاب، ظریف و لیریک. این رقص نه تنها در آذر بایجان بلکه در گرجستان و ارمنستان نیز از جمله رقصهای دوست داشتنی محسوب میشود. در قره باغ و بین آقدام و روستای گوی تپه دره ای وجود دارد که آنرا "اوزون دره" مینامند. این رقص صرفا منحصر به این دره میباشد.

13- اون دورد نومره (On dörd nümrə)

13- On dörd nümrə: Rəqsin sıra nümrəsidir. Onu kişilər və qadınlar oynayırlar. Rəqs mulayim, aram tempdə, həzin tərzdə gedir.

13- On dord noumra [no. 14]: Reason of this christening is its range number. This dance is performed by men and women. Dance is performed mild, slowly and in month state.

13- اون دورد نومره: این نام گذاری (شماره 14) به دلیل شماره ردیف رقص است. این رقص توسط مردان و زنان اجرا میشود. رقص ملایم، با سرعت آرام و به نحو حزین اجرا میشود.

14- ایکی آروادلی (İki arvadlı)

14- İki arvadlı: Bu məzəli rəqs Şəki rayonunda qaradağlı kəndində yaradılmışdır. Kişilərin ifa etdikləri bu rəqs məzəli xarakter daşımış və satirik planda oynanılarmış.

14- Iki arvadli [man who have two women]: This comic dance is created in Karadagli village in Shaki area. It is performed by men.

14- ایکی آروادلی: این رقص کمیک در منطقه شکی و در روستای قاراداغلی آفریده شده است. توسط آقایان اجرا میشود.

15- بریلیانت (Birilyant)

15- Birilyant: bu rəqsin iki variyantı var. Biri 1920-22 inci illərdə Bakıda yaranıb. Tempi cəlddir, melodiyası son dərəcə oynaqdır. Kişilər tərəfindən ifa olunur. Digər variyant yalnız qadın ifasi üçündür. Melodiyası incədir, ahənqdar səslənir. tempi aramdır.

15- Birilyant [Brilliant]: This dance has two different kinds. One of them is created in Baku in the years 1920-1922. Its music tempo is fast and its melody is extremely sensational. This one is performed by men. The second one is only for women. Its music is performed elegant and melodious. Its velocity is slow.

15- بریلیانت: آین رقص دو نوع متفاوت دارد. اولی در سالهای 1920 الی 1922 در باکو آفریده شده، تمپو آن سریع بوده و ملودی آن بی اندازه پر شور است. توسط مردان اجرا میشود. نوع دیگر آن فقط برای اجرای خانمها است. ملودی آن ظریف و آهنگداراجرا میشود. سرعت آن آرام است.

16- بنووشه (Bənüvşə)

16- Bənövşə: olduqca zərif rəqsdir. Rəqs əsasən qadınlar tərəfindən həm aram, həm də cəld tempdə ifa olunur. 1910 inci ildə yaranmışdır.

16- Banovshe [violet flower]: It is a very elegant dance. In origin this dance is performed by women in two different forms: slow and fast. It is created in 1910.

16- بنووشه: رقصی است بسیار ظریف. این رقص در اصل توسط خانمها هم بصورت آرام و هم با سرعت تند اجرا میشود. در سال 1910 آفریده شده است.

17- پهلوانی (Pəhləvanı)

17- Pəhləvanı: Gənc pəhləvanlara həsr olunmuş qədim rəsdir. O, Şəki rayonunun dağlarında meydana çıxmış və Abillah Cəfərov tərəfindən işlənilmişdir. Olduqca cəld hərəkətli, son dərəcə dinamik rəqsdir. Pəhlivanlar burada öz gücünü göstərməkdən daha

çox, məharətini, gəncliyə xas olan qoçaqlığını numayiş etdirməyə çalışırlar. Respublikanın bir çox rayonlarında ifa olunur.

17- Pahlavani [heroic]: It is an old dance which is special for young heroics. This dance is produced in the mountains of Shaki area. Its composer was Abillah Jafarof. It is a dance with very fast movements and extremely dynamic. In this dance the skill and agility of youth is shown more than the power of heroic. It is performed in most areas in Azerbaijan.

17- پهلوانی: رقصی قدیمی است که مختص پهلوانان جوان است. این رقص در کوههای منطقه شکی پا به عرصه گذاشته و آهنگساز آن آبیلله جعفراوف بود. رقصی است با حرکات بسیار سریع و بینهایت دینامیک. پهلوانان در این رقص بیش از اینکه قدرت خود را به نمایش بگذارند بیشتر مهارت و چابکی جوانی در معرض دید قرار میدهند. این رقص در بیشتر مناطق آذربایجان اجرا میشود.

18- تامارا (Tamara)

18- Tamara: təqribən 1916-1917-nci illərdə Bakıda yaranıb. Rəqsə bu ad toylarda Azərbaycan rəqslərini ifa edən məşhur Calyanlı rəqqasə Tamaranın şərəfinə verilmişdir. Olduqca cazibədar, lirik rəqsdir, əsasən qadınlar tərəfindən, çox hallarda həm də kişilər tərəfindən aram tempdə ifa olunur. Rəqs muğam oxunması ilə başlanır.

18- Tamara [*a name*]: It is almost created in the years 1916-1917 in Baku. This christening is in honor of a famous ingenious from Salyan by the name of Mrs.Tamara who was executes of Azerbaijani dances at the marriages. This dance is very attractive and lyric. In origin it is performed by women but at the most times it is performed by women and men with slow dancing tempo. This dance is started by Mugam song.

18- تامارا: تقریبا در سالهای 1916-1917در باکو آفریده شده است. نام گذاری این رقص به افتخار هنرمند مشهور اهل سلیان و ایفاگر رقصهای آذربایجان در عروسیها، خانم تامارا بوده است. این رقص بسیار جذاب و لیریک بوده و در اصل توسط خانمها و در بسیاری از مواقع توسط خانمها و آقایان با تمپو آرام اجرا میشود. رقص با آواز موسیقی مقامی آغاز میشود.

19- توی رقصی (Toy rəqsi)

19- Toy rəqsi: Naxcivanda oynanılan qədim, ənənəvi rəqsdir. Bəy və gəlinin cavan qohumları bu rəqsi gəlini aparan faytonun qabağında oynayardılar. Rəqs "yallı" tiplidir, yan-yana addımlı cəld rəqsdir. Oynayanlardan çoxunun əlində yanar məşəl olardı.

19- Toy ragsi [wedding dance]: It is an old and traditional dance in Nakhjavan. Young relatives of bride and bridegroom perform this dance equivalent amount of bride's carriage. This dance is like Yalli dance. They take steps quickly to one direction and most of them carry a burning torch.

19- توی رقصی: رقص قدیمی، سنتی است که در نخجوان رقصیده میشود. اقوام جوان عروس و داماد این رقص را در مقابل درشکه ای که عروس را میبرد میرقصیدند. رقص شبیه "یاللی" است، قدمها به سرعت به یکسو برداشته میشود. در دست بیشتر کسانی که میرقصیدند مشعل سوزان بود.

20- توراجی (Turacı)

20- Turacı: gözəl dağ quşuna həsr edilmiş qədim, təqribən 19 uncu əsrin əvvəllərində aid olan rəqsdir. Azərbaycanın hər yerində geniş yayılmışdır. Həzin, qəlboxşayan musiqisi var. Rəqs bir növ turacın uçuşunu xatırladır. Rəqqasənin hər bir hərəkəti quşun uşuçunu, havada süzməsini xatırladır.

20- Touraji [francolin]: It is an old dance which is almost created at the beginning of nineteenth century. It is allocated to francolin which is a beautiful bird of prey in hilly. It has a doleful and agreeable music. This dance shows flight special manner of francolin. All

of dancer's movements is remindful of francolin's flight and its strut in the sky.

20- توراجی: رقصی قدیمی است که تقریبا در اوایل قرن نوزدهم آفریده شده و به دراج پرنده شکاری زیبای کوهستانی اختصاص یافته است. موسیقی حزین و دلنوازی دارد. رقص تداعی کننده نحوه پرواز دراج است. همه حرکات ایفاگر رقص یادآور پرواز دراج و سیلان او در آسمان است.

21- ته ره کمه (Tərəkəmə)

21- Tərəkəmə: bu çox qədim zamanlarda Azərbaycanda məskən salmış qəbilənin adıdır. Rəqsi Tərəkəmələrin özləri yaradıb. Demək olar ki, "Tərəkəmə" çox qədim rəqsdir. Eyni melodiyaya malik olan "Tərəkəmə" iki variyantda mövcuddur. "Tərəkəmə" indi də respublikanın bütün rayonlarında çox məşhurdur. Rəqs profesional və həvəskar rəqs ansambllarının repertuarında mövcuddur.

21- Tarakama *[an Azerbaijani tribe name]*: "Tarakama" is a tribe who were living in Azerbaijan since long time ago. They created it themselves. We can say that "Tarakama" is a very primitive dance. It has two kind performance but they have similar music. This dance is common in the most areas in Azerbaijan now and also it exists at programs of professional and amateur dance groups.

21- ته ره کمه: ترکمه نام قومی است که از دیربازساکن آذربایجان بودند. آفریننده رقص خود ترکمه ایها بودند. میتوان گفت که ترکمه رقصی بسیار قدیمی است. نحوه اجرای این رقص دو نوع میباشد ولی هر دو نوع موسیقی یکسانی دارند. هماکنون این رقص در بسیاری از مناطق آذربایجان متداول بوده و همچنین در برنامه گروههای حرفهای و آماتور رقص موجود است.

22- جامیش باغا گیردی (Camış bağa girdi)

22- Camış bağa girdi: Bu rəqsin adı, görünür, təsadüfi addır. Lakin ola bilər ki, rəqsin ağır, koppuş bir rəqqas tərəfindən ifa edildiyi vaxt onun dostları zarafatla "Camış bağa girdi" deyiblər. Rəqsin adı belə də qalıb. Hər halda Gəncədə bu qədim rəqs oynanılanda onun komik xarakteri həmin farziyyəyə dəlalət edirdi. Naxcivanda və Şahbuzda isə rəqsi məzəli xarakteri bir o qədər də gözə çarpmır. Burada ony əsasən ahil adamlar oynayırlar. Rəqsin hərəkətləri geniş, həm də sıçrayışlı tərzdədir. Rəqs Azərbaycanın bir çox rayonlarında geniş yayılmışdır.

22- Jamish bagha girdi [buffalo entered to garden]: From its name it is inferred that this christening is casual. It is probable that the first man, who has performed this dance, was a fat man and his joker friends have given this name to his dance. So this name has become staying. In any case, when this dance was performing in Ganje, its comic character was a proof for this theory. In Nakhjavan and Shahbouz its performance is not so very comic. In this area the old people usually perform this dance. Its movements are vast and in jumping form. This is custom in the most areas in Azerbaijan.

22- جامیش باغا گیردی: از نام این رقص چنین برمیآید که نامی تصادفی است. احتمال دارد که اولین مجری آن شخصی چاق بوده و دوستان او به شوخی چنین نامی را به رقص داده اند. نام رقص نیز چنین ماندگار شده است. به هر حال وقتی این رقص قدیمی در گنجه رقصیده میشد کاراکتر کمیک آن دلیلی بر این فرضیه بود. در نخجوان و شاه بوز نحوه اجرای آن چندان کمیک نیست. در این منطقه معمولا افراد مسن این رقص را ایفا میکنند. حرکات رقص وسیع، وبه شکل پرشی است. این رقص در بسیاری از مناطق آذربایجان مرسوم است.

23- جنگی (Cəngi)

23- Cəngi: bəzən "Cəngi" cəngavərlik yerişini, meydana oxumanı, döyushə çağırışı ifadə edir. "Cəngi"nin yaranma tarixi çox qədimdir. "Cəngi" xarakteri cəhətdən eyni olan "Qaytağı", "Halay" kimi musiqi əsərləri qrupundandır.

23- Jangi [of war]: Some times this dance indicates walking special manner of warlike,

declamation and calling to war. Creation of Jangi returns to past tens. Jangi for purposes of character is like Gaytaghi and Halay music works.

23- جنگی: گاهی رقص "جنگی" نحوه راه رفتن جنگاور، همآورد خواهی، دعوت به جنگ را تداعی میکند. آفرینش "جنگی" به گزشته های دور برمیگردد. "جنگی" به لحاظ کاراکتر همانند زمره آثار موسیقی" قایتاغی" و "هالای" میباشد.

24- جئیرانی (Ceiranı)

24- Ceyrani: İncə, qəşəng, lirik rəqsdir. Ona görə də rəqsə heyvanat aləminin ən gözəl incələrindən biri olan ceyranın adının vermişlər. "Ceyranı" ən qədim Azərbaycan rəqslərindən biridir. Şuşada meydana çıxmışdır. Rəqs orta tempdə gedir, əsasən qadınlar tərəfindən ifa olunur. Lakin bəzi rayonlarda, məsələn, Şəkidə onu kişilər də oynayır. Bu rəqs indi də məşhurdur.

24- Jeyrani [of deer]: It is an elegant, beautiful and lyric dance. For this reason they have chosen the name of the most beautiful and the most elegant animal, namely Deer for this dance. It is one of the oldest dances in Azerbaijan. It is created in Shusha. It has a moderate speed and in origin is performed by women but, in some areas like Shaki, it is performed by men too. This dance is famous now.

24- جئیرانی: رقصی است ظریف زیبا و لیریک. به همین دلیل به رقص نام زیباترین و ظریفترین جاندار یعنی جیران (گوزن) را داده اند. "جیرانی" از جمله قدیمیترین رقصهای آذربایجان است. در شوشا پا به عرصه ظهور نهاده است. رقص سرعت متوسطی دارد و در اصل توسط خانمها ایفا میشود. ولی در برخی مناطق مانند شکی توسط آقایان هم رقصیده میشود. این رقص اکنون هم مشهور است.

25- جهری بییم (Cəhribəyim)

25- Cəhribəyim: yalnız qızlar və qadınlar tərəfindən ifa edilən kutləvi rəqsdir. Rəqs iki cərgəli şəkildə, iki qrupla ifa edilir. Oynayan qruplar tərəfindən növbə ilə ifa olunan hər kupletdən sonra hamı xorla ucadan "Cəhribayim" deyir. Rəqsdə gəlin, bəy, elçi, sağdış, soldış və başqaları iştirak edirlər.

25- Jahribayim [*a girl name*]: It is a collective dance which is performed only by girls and women. It is performed in two ranks by two crowds. After each couplet and in turn, crowds at the moment of dance and in manner of chorus, repeat "Jehribayim" with a loud voice. Bride, bridegroom, suitors, groomsmen and the other people enter in this dance.

25- جهری بییم: رقصی دسته جمعی است که فقط توسط زنان و دختران اجرا میشود. رقص در دو صف و توسط دو گروه اجرا میشود. گروه ها ضمن رقص، بعد از هر بند آواز به نوبت، با صدای بلند و بصورت کر "جهری بییم" را تکرار میکنند. در رقص، عروس، داماد، خواستگاران، ساغدوش، سول دوش و دیگران شرکت میکنند.

26- چاتتادی (Çattadı)

26- Çattadı: Şəki-Zaqatala zonasında yaranmış çox qədim rəqslərdən biridir. Aram, asta tempdədir, onu əsasən qadınlar, nadir hallarda kişilər oynayardı.

26- Chattadi [cracked]: It is one of the old dances which is created in Shaki-Zagatala. Its speed is slow and in origin it is performed by women but seldom, it is performed by men.

26- چاتتادی: از جمله رقص های قدیمی است که در شکی- زاقاتالا آفریده شده است. سرعت رقص آرام و آهسته است و در اصل توسط خانمها و در موارد نادر توسط آقایان اجرا میشد.

27- چال پاپاق (Çalpapaq)

27- Çalpapaq: belə papağı daha çox qocalar qoyardılar. Rəqs də onlara həsr olunub. Onu qocalar, yaşlı kişilər və qadınlar oynayırlar. Rəqs ağır templi gedir. Hərəkətlər ritmikdir, bir qədər mübaliğəli tərzdədir.

27- Chalpapag [*name of special hat*]: This hat is used only by old men. So this dance is limited to them. It is performed by old women and old men. Its speed is very slow and movements are rhythmic and a little exaggerated.

27- چال پاپاق: چنین کلاهی را فقط پیرمرد ها استفاده میکردند. رقص نیز منحصر به آنها است. این رقص توسط پیرها، افراد مسن و زنان رقصیده میشود. سرعت رقص خیلی آهسته است. حرکات ریتمیک و کمی به نحو مبالغه آمیز است.

28- چیت تومان (Çit tuman)

28- Çit tuman: qrup halında ifa olunan mahnı və rəqsdir. Onu qadınlardan, çox vaxt cavan qadınlardan ibarət olan bir qrup oynajır. Rəqsin qəti müəyyənləşdirilmiş quruluş və ya şəkili olmayıb, hərə öz bacarığına görə oynamağa çalışıb, lakin hərəkətlərin xarakteri hamıda təqribən eyni olub. Rəqs keçən əsrin ikinci yarısında Naxcıvanda yaranıb və yaxın vaxtlara qədər burada ifa edilib. İndi bu rəqs barəsində yalnız arabir eşitmək olur.

28- Chit touman [chintz trousers]: It is a dance and song which is performed in collective manner. This dance is mostly performed by women and most times by young women. This dance doesn't have a special frame of movement. Everyone dances in the proportion of her talent. But movement's character of the all of dancers is similar. This dance is created at second half of past century in Nakhjavan and it has performed in this area until last parts.

28- چیت تومان: رقص و آوازی است که به شکل گروه اجرا میشود. این رقص عمدتا بصورت گروه توسط خانمها، و در بسیاری موارد توسط خانمهای جوان رقصیده میشود. ساختار حرکات رقص شکل و حرکات تعریف شده و معینی ندارد و هر کس به نسبت استعداد خود میرقصد ولی کاراکتر حرکات همه اجرا کنندگان یکسان است. این رقص در نیمه دوم قرن گذشته در نخجوان آفریده شده و تا این اواخر در این منطقه اجرا شده است.

29- خالاباجی (Xalabacı)

29- Xalabacı: (qadın adıdır). Bu rəqsin daha iki adı var-"Ceyran bala","Qaçay bala". Eyni rəqs olsalar da, bu üç ad altında çox geniş yayılmışdır. Rəqs melodiyasının müəllifi-qarabağlı qarmonçalan Sona xanımdır. Rəqs bir qədər komik tərzdədir. Onu daha çox yaşlı kişilər və qadınlar oynayırlar. Bu rəqs geniş yayılmışdır və xeyli inkişaf tapmışdır.

29- Khalabaji [*woman name*]: This dance has two other names too: "Jeyranbala" and "Gachaybala". These three names are in connection with one dance, bat it has become usual with this name. Melody's compiler of this dance is Mrs. Sona who was from Karabakh. Fulfillment's manner of this dance is a little comic. Mostly, old men and old women perform this dance. This dance is very usual now and it has become very completion.

29- خالاباجی: (نامی زنانه است). این رقص دو نام دیگر نیز دارد- "جیران بالا"، "قاچای بالا". اگر چه هر سه یکی است ولی بیشتر با این نام متداول شده است. مولف ملودی این رقص خانم صونا اهل قره باغ میباشد. نحوه ایفای رقص کمی کمیک است. بیشتر، مردان و زنان مسن ایفاگر این رقص هستند. این رقص بطور گسترده ای متداول بوده و تکامل فراوانی نموده است.

30- خان چوبانی (Xançobanı)

30- Xançobanı: 17-18 əsrlərdə Şirvan ərazisində cənubdan gəlmiş bir qəbilə meydana çıxır. Özlərini Xançobanı qəbiləsi adlandırırlar. Onların şərəfinə adlandırılmış bu rəqs də qəbiləyə xas olan ruhdadır. Təqribən keçən əsrin axırlarında yaranmış "Xançobanı" sürətli tempdə, qızğın tərzdə, son dərəcə cəld, ahəngləşdirilmiş hərəkətlər düzümündə gedir. Onu yalnız kişilər oynayırlar.

30- Khan chobani [*an Azerbaijani tribe's name*]: In 17-18 ages, a tribe who had come from south, dwelt in the lands of Shirvan. They named "Khanchobani" themselves. This dance that had become christening in honor of them, have a special atmosphere of tribe.

This dance is almost created at the end of the past age. It is performed with fast dancing tempo, in exciting state, very fast and with harmonious arrangements of movements. This dance is performed only by men.

30- خان چوبانی: در قرون 18-17قبیله ای که از جنوب آمده بود در اراضی شیروان ساکن شد. آنها نام خود را "خان چوبانی" نامیدند. این رقص نیز که به افتخار آنان نامگذاری شده بود حال و هوای خاص قبیله را دارد. این رقص تقریبا در اواخر قرن گذشته آفریده شده است. "خان چوبانی" با تمپو سریع ، به نحو پر شور، بسیار سریع، وبا ترتیب حرکات هماهنگ اجرا میشود. این رقص را فقط مردان ایفا مینمایند.

31- دارتما یاخام جیریلدی (Dartma yaxam cırıldı)

31- Dartma yaxam cırıldı: Komik rəqsdir. Tempi aramdır. Vaxtilə Şəkidə və onun ətraf yerlərində yayılmışdır. İndi unudulub. "Dartma yaxam cırıldı" mahnidi, onun melodiyası ilə rəqs edərdilər.

31- Dartma yakham jirildi [do not pull my collar, it torn]: It is a comic dance. For some time it was popular in Shaki and its sides. It is forgotten now. "Dartma yakham jirildi" was a song that they dance with its melody.

31- دارتما یاخام جیریلدی: رقصی است کمیک. زمانی در شهر شکی و منطق اطراف آن متداول بود. اکنون فراموش شده است. " دارتما یاخام جیریلدی" آهنگی بود که با ملودی آن میرقصیدند.

32- دارچینی (Darçını)

32- Darçını: Mubaliqəli aram tempdə səslənən rəqsdir. Onun quvvətli hissəsində zərblər və vurğu larin səsi aydın seçilir

32- Darchini [of cinnamon]: It is a dance with a slow and exaggerating melody. In strong part of this dance, you can openly distinguish measures and rhythms.

32- دارچینی: رقصی است که ملودی آن آرام و اغراق آمیز است. در بخش پرقدرت رقص صدای ضربها و کوبشها بوضوح قابل تشخیص است.

33- دسمالی (Dəsmalı)

33- Dəsmalı: 1932 nci ildə Naxcıvanda Tarzən Nəsir Nəsirov tərəfindən yaradılan rəqs melodiyasıdır. Son dərəcə oynaq, şən, coşğun tempdə gedən rəqsdir. Rəqsi, əsasən qızlar ifaedirlər. Naxcıvanda onu hərdən bir oğlanlar da oynayırlar. "Dəsmalı" rəqsi vaxtilə respoblikada, xususən Bakıda geniş yayılmışdır.

33- Dasmali [of handkerchief]: Melody of this dance is made in 1932, by a Tar (folk instrument) player from Nakhjavan by the name of Nasir Nasirof. It is played very nimble, glad and with sensational tempo. In origin this dance is performed by girls, but in Nakhjavan it is sometimes performed by boys. "Dasmali" dance was very popular and current in Azerbaijan especially in Baku in its time.

33- دسمالی: ملودی این رقص در سال 1932 توسط تار زن اهل نخجوان، نصیر نصیراف ساخته شده اشت. بسیار چالاک، شاد، و با تمپو پرشور نواخته میشود. در اصل این رقص توسط دختران اجرا میشود. در نخجوان گاهی توسط پسرها نیز اجرا میشود. رقص "دسمالی" در زمان خود بطور گسترده ای در آذربایجان و بخصوص در باکو مرسوم بود.

34- رنگی (Rəngi)

34- Rəngi: Çox qədim qadın rəqsidir, Gəncədə yaranıb. Onun tempi aramdır. Hərəkət genişliyi, rəqsin şəklinin rəngarəngliyi ona xas olan səciyyəvi cəhətlərdir. Gec-gec olsada Naxcıvanda bu rəqsi hələ də oynayırlar.

34- Rangi [*a name*]: It is one of the oldest dances of women which is created in Ganjeh. Its speed is slow. Extent of movements and variety of the form of dance give a especial quality

to this dance. This dance –although at long- is performed in Nakhjavan now.

34- رنگی: رقص بسیار قدیمی خانمهاست که در گنجه آفریده شده است. سرعت آن آرام است. وسعت حرکات و تنوع اشکال رقص، ویژگی خاصی به این رقص میبخشد. اگر اجرای آن به ندرت است ولی هنوز هم این رقص در نخجوان اجرا میشود.

35- زغالی (Zoğalı)

35- Zoğalı: çox qədim rəqsdir. Şəkidə yaranıb, aram, həzin və lirik səslənir. Onu yalnız qadınlar, çox zaman gənc qadınlar ifa edirlər. "Zoğalı" mahnılı rəqsdir. Təəssüf ki, onun nə mətni, nə də ki, melodiyasını hazır da heç kimsə xatırlaya bilmir, yadda ancaq rəqsin adi qalıb.

35- Zoghali [*a name*]: It is an old dance which is created in Shaki. Its melody is slow, month and amorous. This dance is performed only by women, especially young women. "Zoghali" dance is performed accompanied by popular song. Unfortunately, nobody remembers its melody or poems now. Just its name is stayed in their minds.

35- زغالی: رقص بسیار قدیمی است. در شکی آفریده شده است. ملودی آن آرام، حزین و لیریک است. این رقص را فقط خانمها مخصوصا خانمهای جوان اجرا میکنند. "زغالی" به همراه تصنیف اجرا میشود. متاسفانه نه متن شعرها و نه ملودی آنرا کسی به خاطر نمیآورد. فقط نام رقص در اذهان مانده است.

36- ساری باش (Sarıbaş)

36- Sarıbaş: cəld tempdə ifa olunan qədim rəqsdir. Qax rayonunda çox məşhurdur. Burada onu həm kişilər, həmdə qadınlar ifa edirlər. Rəqs öz hərəkət düzümü cəhətdən mürəkkəb deyildir, ona görə də onu cavanlar da, qocalar da oynayırlar.

36- Saribash [*a name*]: It is an old dance which is performed with fast tempo. It is very famous in Gakh area. It is performed by men and women in this area. This dance doesn't have a difficult arrangement of movements and for this reason it is performed by young and old people.

36- ساری باش: رقصی است قدیمی که با تمپو سریع اجرا میشود. در منطقه قاخ بسیار مشهور است. در این منطقه توسط مردان و زنان اجرا میشود. رقص از لحاظ ترتیب حرکات پیچیده نمیباشد به همین خاطر هم توسط جوانان و هم توسط افراد مسن اجرا میشود.

+ در یازانی مسعود 85/03/14 و ساعت ا   Comments/Fikrizi yazınفیکریزی یازین/

Post (5): dances-part 2

37- ساموخ (Samux)

37- Samux: rəqs Mingəçevir yaxınlığındakı Samux kəndində meydana çıxıb. Son illerdə çox az ifa edilir. Aram templi bu rəqsi həm qadınlar, həm də kişilər ifa edə bilərlər.

37- Samoukh [*a name*]: This dance is created in the near of Mingachevir in Samokh village. It is seldom performed in recent years. It has a slow dancing tempo and women and men can perform it.

37- ساموخ: این رقص درروستای ساموخ واقع در نزدیکی مینگه چویر پا به عرصه ظهور نهاده است. در سالهای اخیر به ندرت اجرا میشود. تمپو رقص آرام بوده و میتواند توسط زنان و هم توسط مردان اجرا شود.

38- سمنی (Səməni)

38- Səməni: ən qədim rəqslərdən biridir, daha doğrusu, rəqsdən daha çox baharın gəlməsinə həsr edilmiş ənənəvi şənlikdir. "Səməni"ni yalnız qadınlar və qızlar oynayırlar.Söz mətni ilə muşayiət olunur. "Səməni" rəqsi Azərbaycanın hər yerində oynanılır

38- Samani [*a name*]: It is one of the oldest dances but in origin and farther up dance, it is a traditional celebration which has allocated to coming of spring. Samani is performed only by girls and women who are accompanied by song. Samani dance is common in all areas of Azerbaijan.

38- سمنی: از جمله رقصهای بسیار قدیمی است، ولی در حقیقت، فراتر از رقص، شادمانی سنتی است که بیشتر به آمدن بهار اختصاص یافته است. "سمنی" فقط توسط دختران و زنان اجرا میشود که با آواز همراهی میشود. رقص "سمنی" در کل آذربایجان متداول است.

39- شالاخو (Şalaxo)

39- Şalaxo: Bu rəqs Azərbaycanlıların ən çox sevdikləri kişi rəqsidir. Onu həmişə böyük həvəslə oynayırlar. Rəqsə ifaçılar özünü bütün ustalığını və məharətini göstərməli olurlar. "Şalaxo" ən qədim Azərbaycan rəqslərindən biridir.

39- Shalakho [*a name*]: This dance is the most popular dance of men in Azerbaijan and It is always performed with much eagerness. Dancers show all of their professorship and skill in dance. Shalakho is one of the oldest dances in Azerbaijan.

39- شالاخو: این رقص در میان آذربایجانیها پر طرفدارترین رقص مردانه است و همیشه با اشتیاق فراوان ایفا میشود. ایفا گران تمام استادی و مهارت خود را در رقص عرضه میکنند. "شالاخو" از جمله قدیمیترین رقصهای آذربایجان است.

40- شاهسوئنی (Şahsevəni)

40- Şahsevani: xatırladığımız tərəkəmə və xançobanı qəbilələrində olduğu kimi, şahsevənlərin də öz mahnıları, rəqsləri olub və bunlar Azərbaycanın başqa rayonlarında yayılmışdır. Bu rəqslərdən biri Naxcıvanda məşhur olan "Şahsevəni"dir. Bu qədim rəqsi toy şənliklərində həvəslə oynayırlar. Rəqs çox ağır tempdə gedir. Onu ancaq qocalar oynayırlar.

40- Shahsevani [*an Azerbaijani tribe's name*]: Like "Tarakama" and "Khanchobani" tribes, Shahsevan people have special music and dances too, which has become usual in the other areas of Azerbaijan. Shahsenani is one of these dances which are famous in Nakhjavan. This dance is performed at marriage with much interest. Its tempo is slow and old people perform it.

40- شاهسوئنی: همانطو که در مورد قبایل **ته ره کمه** و **خان چوبانی** ذکر شد، شاهسوئن ها نیز موسیقی و رقص خاص خود را دارند که در سایر مناطق آذربایجان نیز متداول شده است. یکی از این رقصها نیز رقص شاهسوئنی است که در نخجوان مشهور است. این رقص را در مراسم عروسی با علاقمندی میرقصیدند. تمپو رقص آهسته بوده و آنرا افراد مسن ایفا مینمایند.

41- شکی (Şəki)

41- Şəki: rəqs melodiyasıdır. 1938-inci ildə Əhmədbəy Tahirov tərəfindən yaradılmışdır. Aram templi kişi rəqsidir.

41- Shaki [*a name*]: Shaki is melody of a dance and it is created in 1938 by Mr.Ahmadbeyg Taherof. It is a manly dance and has a slow speed.

41- شکی: "شکی" ملودی رقص است و در سال 1938 توسط احمد بیگ طاهراوف آفریده شده است. سرعت آهسته داشته و رقص مردانه است.

42- عنابی (İnnabı)

42- İnnabı: bu rəqs qədim qdın rəqslərindən biridir. "İnnabı" bir rəqs forması kimi varli qadınların evlərində meydana gəlmişdir. Bu rəqs vacib əşyaları kəlağayı və çarşab kimi baş örtükləri, ilə, düzülmüş və alına taxılmış qızıl pullar, habelə çox bahalı kəhraba mirvarı və ya qızıl boyunbağı sayılardı. "İnnabı" son dərəcə melodikdir, rəqsin özü zərif və qəşəngdir,

utana-utana üzlərini gizlədən rəqqasələrin incə, süzgün hərəkətlər düzümü əsasında qurulmuşdur. Hərəkətlər müxtəlif istiqamətlərdə, həm dövrə, həm də duz xət boyu cəryan edir.

42- Innabi [*a name*]: It is one of the old dances specially adapted for women. "Innabi" dance was produced in the home of the aristocratic women. In this dance they decorated their kerchiefs or long veils with expensive ornaments like gold coins, ambers, pearls and gold necklaces. "Innabi" music is extremely melodious and its dance is elegant and nice. This dance is performed on the basis of the elegant and flowing movements of the danseuse, when she has covered her face of shame state.

42- عنابی: از جمله رقصهای قدیمی خانمها میباشد. رقص "عنابی" در خانه زنان طبقه اشراف بوجود آمده است. در این رقص روسری یا چادر با زیور آلات گران قیمت، از جمله سکه های طلا، کهربا، مروارید و گردنبند طلا تزئین میشد. آهنگ "عنابی" بی اندازه ملودیک بوده و رقص آن ظریف و زیباست. رقص بر اساس حرکتهای روان و ظریف مجری رقص در حالی که صورت خود را به حالت شرم پوشانده اجرا میشود.

43- قازاغی (Qazağı)

43- Qazağı: ən qədim Azərbaican rəqs lərindən biridir. Rəqs Qazax rayonunda yaranmışdır. Olduqca yeni hərəkətli, coşğun rəqsdir. Onu kişilərin ən sevimli rəqslərindən birinə çevirir. Belə fərz olur ki olunurki, "Qazağı" döyüşcü rəqsidir. Onu yürüşə və hərbə gedəndə ifa edirlərmiş. Rəqsdə düzümü rənqarənq və tekniki cəhətdən mürəkkəb hərəkətlər çoxdur. Oynayanlardan hər biri öz qabiliyyətini, rəqsdə nəyə qadir olduğunu qostərməyə çalışır.

43- Gazaghi [*a name*]: It is one of the oldest dances in Azerbaijan. This dance was created in Gazakh area. It includes new and sensational movements and for this reason, it is the most favorite dance with men. It is a supposed that the "Gazaghi" dance is specially adapted for warlike and performed in the time of going to war. This dance for having various arrangements and techniques includes difficult movements. Every one of the dancers shows his ability and merits.

43- قازاغی: از جمله قدیمیترین رقصهای آذربایجان است. این رقص در منطقه قازاخ آفریده شده است. رقصی است با حرکات جدید و پر شور به همین دلیل محبوبترین رقص مردان است. چنین فرض میشود که قازاغی رقص جنگجویان است و هنگام رفتن به جنگ و یورش اجرا میشد. رقص به دلیل تنوع ترتیب و تکنیک آن، شامل حرکات پیچیده است. هر کدام از مجریان رقص قابلیتها و توانایی های خود را نشان میدهند.

44- قایتاغی (Qaytağı)

44- Qaytağı: Lezqinkaya yaxındır. "Qaytağı"nın yayılma zonası yerli ihatəlidir. Çoxlu hərlənmə və fırlanmalardan, hədsiz rənqarənq düzümlərdən, o cümlədən barmaq üstə duraraq tollanmalardan, çiyinləri tərpədmədən süzqün tərzdə əsas gəzişdən, yumruqların yarı düyülmüş tərzdə tutulmasından, qolların, vəziyyətindən, qolun biri yana açıldığı halda, digər əlin vəznəyə yaxın tutulması kimi hərəkətlərdən və nəhayət, qeyimlərin oxşarlığından ibarətdir.

44- Gaitaghi [*a name*]: This dance is similar to Lezginka dance and it is very spread in the area. It is consisted of rotations, circulations and extremely various arrangements like a lot of leaps in standing state on the toes, flowing movements with out moving the shoulders, keeping hands in form of ajar fist, stretching an arm in away that the other one is ajar and finally the similarity of the cloths.

44- قایتاغی: رقصی است نزدیک به لزگینکا با گستردگی وسیع در منطقه. حرکات رقص عبارت است از چرخشها و دور زدنهای فراوان، ترتیبات بی اندازه متنوع، از جمله پرشهای فراوان در حال ایستاده بر روی انگشتان پا، حرکات روان بدون حرکت شانه ها، گرفتن دستها بحالت مشت نیمه بسته، باز کردن یک بازو در حالی

که بازوی دیگر نیمه بسته نگهداشته شده و در نهایت شباهت لباسها.

45- قوچعلی (Qoçəli)

45- Qoçəli: Bu rəqs qoçu Əliyə həsr olunmuş bir rəqsdir. Rəqs məzəli xarakter daşıyaraq inqilabdan əvvəl Bakıda mövcüd olmuş qoçuların tüfeyli həyat tərzini gostərir. Zor ilə müəyyən cinayətlərə əl atan, adam öldurməkdən çəkilməyən, qayğısız adamın timsalı kimi ifa edilirdi.

45- Gouchali [rogue]: This dance is about a man by the name of Gouchu (man who take blackmail) Ali. It is connected with parasitically life of Gouchus who lived in Baku revolution of 1917. This dance shows the criminals who kill the people and have a life with out profit and feeling.

45- قوچعلی: این رقص به " قوچو(باج سیبیل گیر) علی" میپردازد. صفت مشخصه این رقص کمیک بودن آن است و مربوط به نحوه زندگی انگل مانند " قوچو" های (باج سیبیل گیران) باکو قبل از انقلاب 1917 میباشد. این رقص تداعی کننده افرادی است که دست به جنایت زده، بی مهابا دست به قتل میزنند وزندگی بی احساس و و بی فایده ای دارند.

46- قوفتا (Qofta)

46- Qofta: aram templi qadın rəqsidir. Bakıda yaranmış. Onu mahnının müşayiəti ilə oynayırdılar. Rəqs əsasən yaşlı qadınlar tərəfindən ifa olunur.

46- Gofta [*traditional female costume name*]: This is a dance with slow speed for women. It is created in Baku and is performed accompanied by popular song. In origin this dance is performed by old women.

46- قوفتا: رقصی است با سرعت کم برای خانمها. در باکو آفریده شده است. به همراه تصنیف اجرا میشود. این رقص در اصل توسط خانمهای مسن اجرا میشود.

47- قیتقیلدا (Qıtgılıda)

47- Qıtqılda: Bakıda geniş yayılmış ən qədim qadın rəqslərindən biridir. Süjetli rəqs olan "Qıtqılda"da ritmə uyğun tərzdə əl çalma sədaları altında bu və ya digər surəti təsvir edirlər. Onlardan biri utancaq, cəsarətsiz gəlindir. Birdən qaynanası gələr. Qaynana gəlindən narazıdır, onu hey hədəliyir. Gəlin tərəfini saxlamaq uçun meydana bir qadın çıxır ... oynayanlar bu qayda ilə bir bir çıxış edir. İfaçılardan hər birinə imkan verilir ki öz rolu çərçivəsində və rəqs fərasəti daxilində istədigi qədər improvizasiya etsin.

47- Gitqilda [*a name*]: It is one of the oldest dances of women that was very common in Baku. Every one of dancers –accompanied by proportional clapping to rhythm- undertakes a role of case. One of them plays as a shy and timid bride. Suddenly, mother-in-low arrives. She is unwilling from her bride and continually threats her. A woman arrives to stage for protection of bride. Other dancers arrive to stage one by one on this method. They are free to desire play in frame of their role and in extent of suitability for dance.

47- قیتقیلدا: از جمله قدیمیترین رقصهای زنانه است که در باکو بسیار متداول بود.همراه با صدای کف زدنهای متناسب با ریتم، اجرا کنندگان این رقص در رابطه با موضوع نقش میگیرند. یکی از آنان نقش عروسی خجالتی و ترسو را دارد. ناگهان مادرشوهر وارد میشود، او از عروس ناراضی است و او را مداوم تهدید میکند. برای حمایت از عروس، خانمی وارد میدان میشود و سایرین یکی یکی به همین روش هنر خود را به نمایش میگذارند. به هر یک از اجرا کنندگان این امکان داده میشود که در چهار چوب نقش خود و در حد شایستگی برای رقص و به اندازه دلخواه نقش آفرینی نماید.

48- قیزلار بولاغی (Qızlar bulagı)

48- Qızlar bulağı: bu rəqsdə bəhs olunan bulaq, Naxcivanın yaxinlığındadır. Burada qızlar

yığışar, çalıb-oynayar, mahnı oxuyardılar. "Qızlar bulağı" rəqsi də buradan meydana galib. Rəqs orta tempilidir. Olduqca lirik və zərifdir. Onun hərəkət düzümləri qeniş tərzdə dövrə vurmadan və ya bir xət boyu suzmədən ibarətdir.

48- **Gizlar boulaghi** [of girls spring]: The spring which this dance refers to, is in the near of Nakhjavan. The girls gathered together in this place and sang popular song, played and danced. "Gizlar boulaghi" dance is produced in this place. It has a moderate dancing tempo. It is very amorous and elegant. Ballet-girls at the moment of dance turned around and flowed along a line.

48- **قیزلار بولاغی:** چشمه ای که در این رقص بدان اشاره میرود در نزدیکی نخجوان واقع است. دختران در این محل جمع شده و ضمن خواندن تصنیف و نواختن، میرقصیدند. رقص "قیزلار بولاغی" نیز در این محل بوجود آمده است. سرعت رقص متوسط است. بسیار لیریک و ظریف است. ترتیب حرکات آن دور زدنهای زیاد و یا روانه شدن درطول یک خط میباشد.

49- قیزیل گول (Qızıl gül)

49- **Qızıl gül:** 1930-40 inci illərdə Azərbaycanın hər yerində yayılmış orta tempdə ifa olunan qədim rəqsdir. Rəqsin hərəkət düzümləri təmkinli, hətta bir qədər utancaq varidır. Daha çox şəhər toylarında oynayırlar. Rəqsi əksər halda gənc qadınlar və qızlar ifa edirlər.

49- **Gizil goul** [Rose]: It is an old dance that has intermediate tempo and in the years 1930-1940 was current in all of the Azerbaijan areas. There is solidity and a little shame state in the arrangement of the movements. It is mostly performed in the town marriages. This dance is mostly performed by women and young girls.

49- **قیزیل گول:** رقصی قدیمی است که سرعت آن متوسط بوده و در سالهای 1930 الی 1940 در کل آذربایجان مرسوم بود. در ترتیب حرکات رقص استواری حتی کمی شرم وجود دارد. بیشتر در عروسیهای شهری اجرا میشود. رقص بیشتر مواقع توسط خانمها و دختران جوان اجرا میشود.

50- کئچی مه مه سی (Keçi məməsi)

50- **Keçi məməsi:** "Keçi məməsi" məişət rəqsidir, keçi sağmağa həsr olunub. Rəqs zamanı sağım prosesi əllər ilə, bədən qabağa əyilmiş vəziyətdə ifa edilir. Rəqs aram və bir qədər cəldləşmiş tempdədir. Gözəl melodiyalı və ahang dar musiqisi var. Onu arabir kişilərdə oynayırlar. Çox rayonlarda ifa edilir.

50- **Kechi mamasi** [breast of goat]: This is a dance about live hood and it is related to milk a goat. They move their hands like milking a goat and bend their body towards front. It has a moderate dancing tempo, nice melody and melodious music. Some times it is performed by men. It is common in most areas.

50- **کئچی مه مه سی:** رقصی معیشتی است که مربوط به دوشیدن بز است. حرکت دستها مانند حالت دوشیدن بوده و بدن به سمت جلو خم میشود. سرعت رقص آرام و کمی تند است. ملودی زیبا و موسیقی آهنگداری دارد. گاهی مردان هم آنرا اجرا میکنند. در بسیاری از مناطق متداول است.

51- کسمه (Kəsmə)

51- **Kəsmə:** ən qədim rəqslərdən biridir. Melodiyası sadə, lakin maraqlıdır. Komik rəqsdir. Onu ancaq kişilər oynayırlar. Respoblikanın cunub yerlərində yayılmışdır. Qarabağda ifa edilən "Kəsmə" rəqsinin melodiyası və mətni başqa tərzdədir.

51- **Kasma** [do not cut]: It is one of the old dances. It has a simple and attractive melody. It is a comic dance which is performed only by men and is popular in the south areas. "Kasma" dance which is performed in Karabakh, has a different melody and it is performed in the other form.

51- کسمه: از جمله رقصهای بسیار قدیمی است. ملودی ساده و در عین حال جذابی دارد. رقصی کمیک است که فقط توسط مردان اجرا میشود. در مناطق جنوبی متداول است. رقص "کسمه" ای که در قره باغ اجرا میشود دارای ملودی و نحوه اجرای متفاوتی است.

52- کند یری (Kəndiri)

52- Kəndiri: Kəndir Şəki rayonunda keçirilən xalq şənliklərində istifadə olunan vacib əşyadır. Kəndirbazlar öz ustalığı, oyun məharətini kəndir üstündə gostərər, oyunlarına kəndir ustundə rəqslər daxil edərdilər. Qaytağı ritmində, cəld, coşğun rəqsdir. Rəqsin melodiyası keçən əsrin axırlarında Şəki rayonunda yaranmışdır.

52- Kandiri [of rope]: Rope is one of the necessary equipment that the people in Shaki area use it in their celebrations. Rope-dancers use dance equipment and show their skill and professorship on the rope. It is a fast and exciting dance with Gaytaghi rhythm. Its melody was created in Shaki area at the past age.

52- کند یری: طناب (کندیر) درمراسم شادی مردمی منطقه شکی از جمله لوازم مورد استفاده ضروری است. طناب بازان استادی و مهارتهای حرکتی خود را بر روی طناب نشان داده و عناصر رقص را نیز در حرکات خود داخل مینمودند. رقصی است سریع و مهیج با ریتم قایتاقی. ملودی رقص در اواخر قرن گذشته در منطقه شکی آفریده شده است.

53- کوراوغلو (Koroğlu)

53- Koroğlu: Azərbaycanın xalq qəhrəmanı Koroğlunun şərəfinə belə adlandırılıb. "Koroğlu" melodiyasının sədaları əzəmətlidir. İdeyası döyuşə ruhlandırıcı tərzdədir. Tempi aram, bir qədər də cəlddir. Respoblikanın bir çox rayonlarında yayılmışdır.

53- Koroghlu [*a name*]: This christening is in honor of "Koroghlu" who was a fabl hero in Azerbaijan. It has a great melody. This dance tries to give morale to warlike. It has a moderate speed and is common in most areas in Azerbaijan.

53- کوراوغلو: نامگذاری این رقص به افتخار قهرمان افسانه ای آذربایجانیها "کوراوغلو" بوده است. آهنگ ملودی این رقص پر عظمت است. ایده این رقص دادن روحیه برای جنگ است. سرعت آن آرام و کمی تند است. در بسیاری از مناطق آذربایجان متداول است.

54- کوراوغلونون قایتارماسی (Koroğlunun qaytarması)

54- Koroğlunun qaytarması: Cəngavərlik, döyuş rəqsi olaraq, surətli tempə malikdir. "Koroğlunun qaytarması" dinamik rəqsdir. Zurnanin və alətlərin gür sədası rəqs edənləri son dərəcədə cəld oynamağa ruhlandırır.

54- Kouroglounoun guytarmasi [giving back of Kouroghlou]: It is a dance about war and warlike and for this reason, has a fast speed. It is a dynamic dance. The loud sound of Sorna (kind of oboe) and the other music tools set up dancer to do quick movements.

54- کوراوغلونون قایتارماسی: به دلیل اینکه رقص جنگ و جنگاوری است سرعت زیادی دارد. رقصی دینامیک میباشد. صدای بلند سرنا و سایر آلات موسیقی مجریان رقص را به سریعترین حرکات تشویق مینماید.

55- گلین آتلاندی (Gəlin atlandı)

55- Gəlin atlandı: ənənəvi xarakterli qədim mərasim rəqsidir. Xeyli uzun çəkən, aram templi, həmda olduqca melodikdir. Cəbrayil rayonunda onun musiqi ahəngilə, əsasən gəlin oynayır. Vaxtilə Şəki rayonunda, lakin başqa musiqili rəgs olub, onu iki dəfə həm gəlin gətirməyə gedəndə, həm də gəlini ata evindən yola salanda çalardılar.

55- Galin atlandi [bride jumped]: It is a traditional dance which is performed at the old celebrations. It is a long dance with slow speed and extremely melodious. In Jabraeel area, the bride dances with its melody. This dance has a different music in Shaki area. They

played it twice: 1) when they were going to bring the bride, 2) when the bride was bidding farewell with her parents.

55- گلین آتلاندی: رقص سنتی مراسم قدیمی میباشد. رقصی است طولانی، با سرعت آرام و در عین حال بینهایت ملودیک. در منطقه جبرائیل با آهنگ موسیقی آن عروس میرقصد. این رقص در عین زمان در منطقه شکی دارای موسیقی متفاوتی است، آنرا دوبار، هم هنگام رفتن برای آوردن عروس و هم هنگام وداع عروس با خانه پدری مینواختند.

56- گلین گتیرمه (Gəlin gətirmə)

56- Gəlin gətirmə: ənənəvi mərasimlərdə ifa edilən rəqsdir. Gəlini bəy evinə aparmazdan əvvəl gəlin gildə ifa olunardı. Rəqsin ritmi çox dəyişkən, musiqisi çətin duyulandır. "gəlin gətirmə" coşğun, oynaq ifalı rəqsdir.

56- Galin gatirma [bringing bride]: This dance is performed in traditional celebrations. It is performed in bride's home before of taking her to the bridegroom's home. Its rhythm is very changeful and you can hardly hear the music. "Galin gatirma" is a exciting and joyful dance.

57- گلین گتیرمه: رقصی است که در مراسم سنتی اجرا میشود. قبل از اینکه عروس به خانه داماد برده شود در خانه عروس اجرا میشد. ریتم رقص بسیار متغییر بوده صدای موسیقی بسختی شنیده میشود. رقص "گلین گتیرمه" رقصی مهیج و وجد آور است.

57- گلین هاواسی (Gəlin havası)

57- Gəlin havası: ən qədim Azərbaican rəgslərindən biridir. Lənkiranda gəlin gətirməyə gedəndə oynayardılar. Rəqsin musiqisi cazibəli, tempi aramdır. Gəlini bəy evinə ötürəndən sonra "Gəlin havası" birdə çalınır. Bu dəfə onu ancaq cavan kişilər və qadınlar oynayırlar.

57- Galin havasi [melody of bride]: It is a very old dance in Azerbaijan. In Lankaran, when the people were going to take the bride, were danced with this music. This dance has an attractive and slow music. When they reached the bride to the bridegroom's home, they played it again. But in this time it is performed only by young men and women.

57- گلین هاواسی: از جمله رقصهای بسیار قدیمی آذربایجان میباشد. در لنکران هنگام رفتن برای آوردن عروس میرقصیدند. موسیقی رقص جذاب و با سرعت آرام میباشد. پس از رساندن عروس به خانه داماد "گلین هاواسی" بار دیگر اجرا میشود. این بار آنرا فقط مردان و زنان جوان میرقصند.

58- گول گز (Gul gəz)

58- Gul gəz: ən məşhur qadın rəqslərindən biridir. Bu rəqs xususən Bakıda və Naxcıvanda keçirilən toylarda uzun muddat ifa edilmişdir. Onu həzin, lirik musiqi sədaları altında suzgun zərif düzümlü hərəkətlərlə oynayırlar. Rəqs musiqisini ney çalan Naxcıvanli Həsənəli 1904-1905 inci illərdə yaradıb. Gulgəz Həsənəlinin arvadının adıdır. Rəqsi də onyn şərəfinə "Gul gəz" adlandırıblar.

58- Goul gaz: [smile, turn around]: It is one of the most famous dances of women. For a long time, it was common at the celebrations in Baku and Nakhjavan. They perform this dance [inclined to doleful and lyric music] with continuous and elegant movements. Its music is made by a man who played on a Pip and was from Nakhjavan In the years 1904-1905. Goul gaz was his wife's name. This christening is in honor of her.

58- گول گز: از جمله مشهورترین رقصهای زنانه میباشد. مدت زیادی، بخصوص در مراسمهای عروسی باکو و نخجوان متداول بود. این رقص را با صدای حزین و لیریک موسیقی بصورت روان و حرکات مداوم و ظریف میرقصند. موسیقی رقص را نوازنده نی، حسنعلی، اهل نخجوان در سالهای 1905 - 1904 آفریده است. "گول گز" نام همسر حسنعلی بود. رقص نیز به افتخار او "گول گز" نامیده شده است.

59- گولمه یی (Gülməyi)

59- Gulməyi: qədim ənənəvi rəqsdir. Yallı formasında olan bu rəqsi gəlinin rəfiqələri və onun qadın qohumları toy ərəfəsidə, xınayaxdıda oynayırlar.

59- Goulmayee [of smile]: It is an old and traditional dance. It is like Yalli dance which is performed by bride's family and friends at "xinayakhdyda" celebration [It is one of the traditional celebrations of marriages].

59- گولمه یی: رقص سنتی قدیمی است. فرم این رقص بصورت یاللی است که در مراسم حنابندان عروسی توسط دوستان و فامیل عروس اجرا میشود.

60- لاله (Lalə)

60- Lalə: qədim rəqsdir. Gəncədə yaranıb. Rəqs orta tempdə ifa olunur. Rəqsin xarakteri oynaq, hətta cəlddir. Onu, adətən qızlar oynayırlar. Burada muğam hissəsidə (segah) var, rəqqasə elə yerindəcə bir yana tərpənmədən, əllərilə sağa-sola tərəf süzmə tərzində hərəkətlər edir.

60- Lala [tulip]: It is an old dance which is created in Ganjeh. It has a moderate speed. Specifies of this dance is its speed and nimbleness. Usually it is performed by girls. In the middle of dance, they play Mugham music and the dance executes performs its special movements with elegant and flowing movements of hands in stood state.

60- لاله: رقصی است قدیمی که در گنجه آفریده شده است. سرعت رقص متوسط است. مشخصه این رقص چابکی و سرعت آن است. معمولا توسط دختران رقصیده میشود. حین رقص دستگاه مقامی نیز اجرا میشود و مجری رقص در جا با حرکت ظریف و روان دستها آنرا اجرا میکند.

61- مجسمه (Mücəssəmə)

61- Mücəssəmə: Cunubi rayonlarda vaxtilə çox məşhur olan rəqsdir. Rəqsi əsasən qocalar ifa edirlər. Aram aram davam edən sədası altında ifaçı dövrə vurub, əlləri və bədəni ilə muxtəlif biçimli hərəkətlər edir. Birdən musiqinin sədasi kəsilir. Rəqqas bir anda həmin fasilə ilə rastlaşdığı pozada hərəkətsiz durur. Əgər o, tamaşaçıları guldurmək istəyirsə, onda qəribə bir pozada qalmağa çalışır. "Mücəssəmə" yalnız kişi rəqsdir, onu qadınlar oynamırlar.

61- Mujassama [statue]: It was famous in the south areas in own time. In origin this dance is performed by old men. Executive-inclined to slow music of dance- starts to turn round and does different movements with his body and hands. Suddenly, music is cut, so the dancer stops too [if he wants to make laugh the people, he tries to stop in the most wonderful state]. This dance is performed only by men.

61- مجسمه: در عصر خود در مناطق جنوبی بسیار مشهور بود. در اصل رقص توسط افراد مسن اجرا میشود. مجری رقص با صدای آرام رقص شروع به دور زدن میکند. با دستها و بدن خود حرکات مختلف انجام میدهد. ناگهان صدای موسیقی قطع میشود. مجری رقص نیز ناگهان بی حرکت میایستد و اگر منظور او خنداندن تماشاگران باشد سعی میکند در وضعیت عجیبتری متوقف شود. "مجسمه" فقط توسط آقایان اجرا میشود.

62- میصری (Misri)

62- Misri: Marşa bənzər ahəngli instrumental aşıq melodiyasıdır. Bu rəqsdə gərgin, məğrur, bir qədərdə çətin, çox vaxt birdən və küylü, diqqəti cəlb edən hərəkətlər icra edirlər. Rəqs, xususən Şəkidə, Zaqatala və qarabağda çox məşhurdur. Rəqsin tempi cəld və sürətlidir.

62- Misri [of Egypt]: Its melody is like March music which is melody of Ashig [hawker singer]. Movements of this dance are pressed and heavy, proud, a little difficult, in much time fast and attractive. This dance is very famous especially in Shaki, Zagatala and

Garabagh. Its speed is fast.

62- میصری: ملودی آن شبیه مارش است که در اصل ملودی عاشق های آذربایجان است. حرکات اجرا شده در این رقص، فشرده و سنگین، مغرور، کمی مشکل، بسیاری مواقع سریع و جلب نظر کننده است. این رقص مخصوصا در شکی، زاقاتالا و قره باغ بسیار مشهور است. سرعت رقص سریع و تند است.

63- میرزه یی (Mirzəyi)

63- Mirzəyi: Azərbaicanda elə bir rayon yoxdur ki, orada "Mirzəyi" sevilməsin, hər toyda hər şənlikdə çalınıb oynanılmasın. Bu rəqsi həm kişilər həm də qadınlar ifa edirlər. "Mirzəyi" qədim rəqsdir. Qarabağli ney çalan mirzəyi tərəfindən təqribən 1860-70 inci illərdə yaranıb. Müəllif rəqsə öz adını verib.

63- Mirzayee [*a name*]: You can't find an area in Azerbaijan that the people don't like this dance and don't perform it at marriages and celebrations. This dance is performed by women and men too. It is an old dance. It is almost made in the years 1860-70 by a Pipe player from Garabagh by the name of Mr.Mirzayee and the composer put his name on it.

63- میرزه یی: منطقه‌ای را در آذربایجان نمیتوان یافت که رقص "میرزه یی" محبوب قلبها نباشد و در عروسیها یا مراسم شادی اجرا نشود. این رقص هم توسط مردان و هم توسط زنان اجرا میشود. "میرزه یی" رقصی قدیمی است. حدودا در سالهای 1860-70 توسط نوازنده نی اهل قره باغ آقای میرزه یی تصنیف شده است و آهنگساز نام خود را بر آن نهاده است.

64- میرواری (Mirvari)

64- Mirvari: Bu rəqs 30-uncu illərin əvvəllərində yaranıb. Son dərəcə melodik və qəşəng rəqsdir. Bu rəqsi yalnız qadınlar oynayırlar.

64- Mirvari [pearl]: This dance is created in the years 1930. It is an extremely melodious and beautiful dance. It is performed only by women.

64- میرواری: این رقص در سالهای 1930 آفریده شده است. رقصی است بینهایت ملودیک و زیبا. این رقص فقط توسط زنان اجرا میشود.

65- نازنازی (Naznazı)

65- Naznazi: İncə və süzgün qadın rəqsidir. Mülayim, gözəl bir neçə yerində tremola ilə səslərin sürətli təkrarı ilə zənginlənmiş melodiyadır. Bu tremola ifaçiya bir nov yerindəcə dönmək momentlərini yana salır, onlara zərif oynama, dövrə boyu süzgun yerişli və ya düzünə irəliləyişli incə hərəkətlər etmək imkanı verir.

65- Naznazi [*a name*]: It is an elegant and flowing dance which has designed for women. Its melody has become rich with fast repetition of mild and nice voices and partly with tremor of voices. These tremors inspire to dancer a fixed instantaneous rotation and at the same time, it makes ready an elegant dance and walking with coquettishness or doing elegant direct movements for them.

65- نازنازی: رقصی است ظریف و روان مخصوص خانمها. ملودی آن با تکرار سریع اصوات ملایم وزیبا و گاها با لرزش صداها، غنی شده است. این لرزش برای مجری رقص نوعی چرخش آنی در جا را القا میکند و در عین حال برای آنان رقص ظریف، و راه رفتن با طنازی و یا حرکات مستقیم ظریف را ممکن میسازد.

66- واغزالی (Vağzalı)

66- Vağzalı: Son dərəcə zərif, ürəyə yatan məlodiya, incə yumuşaq hərəkətlər bu rəqsi xalq arasında daha geniş yaymışdır. Toy olmur ki orda "Vağzalı" eşidilməsin. Çox qədim rəqsdir. Hazırda bu rəqs melodiyası gəlin adamlarını muşayiət edir. "Vağzalı" rəqsi olduqca cazibəli, qəşəng, son dərəcə lirik rəqsdir. Onu incəliklə, bir növ, süzgün, axıcı hərəkətlərlə oynamaq lazımdir.

66- Waghzali [*a name*]: This dance is very popular between conmen people for its very elegant and desirable melody and its elegant and soft movements. You can't find a marriage which this dance isn't performed in it. At present the bride's family plays this music in marriages.

66- واغزالی: ملودی بسیار ظریف و دلچسب، حرکات ظریف و نرم، این رقص را در بین توده مردم بطور گسترده ای متداول نموده است. عروسی را نمیتوان یافت که در آن "واغزالی" شنیده نشود. در حال حاضر ملودی این رقص فامیل عروس را مشایعت میکند.

67- وئلاچولا (Velaçola)

67- Velaçola: 1920 inci illərində Lerikin yaxınlığındakı Velaçola kəndində yerli musiqiçi tərəfindən yaradılıb. "Velaçola" nın musiqisi o qədər oynaq və gözəldir ki çox çox uzaqlara yayılmışdır. Rəqsin ifası aram tempdədir.

67- Welachoula [*a name*]: It is created in decade of 1920, in the near of Lyric, by a composer who lived in "Welachoula" village. For its sensational and very nice music, it is become popular in the remote areas. It is performed slowly.

67- وئلاچولا: در سالهای 1920 و در نزدیکی "لریک" و وتوسط آهنگساز روستای وئلاچولا آفریده شده است. موسیقی "وئلاچولا" به حدی چالاک و زیباست که حتی در دوردستها نیز متداول شده است. سرعت اجرای رقص آرام است.

68- هالای (Halay)

68- Halay: oxuma və əlçalma ilə muşayiət olunan eyni tipli rəqslərə verilən umumi addır.Bu mahnı əvvəlinci halında aydınca əmək xarakteri daşıyardı. "Halay" sözü məhsuldan danışır, çox zaman ağır zəhmətli, uzun müdətli işi ifadə edir. "Halay" Astara-Lənkiran zonasında və ondan bir qədər şimalda bundan əvvəl meydana gəlmişdir.

68- Halay [*a name*]: Halay is a general name for dances which are performed inclined to song and clapping. At the first stages, this song was openly indicant of specifications of dances which are about livelihood. Halay talks about crop and is indicant of abundant trouble and long time work. It is created in Astara area -Lankaran- and a little fond of north of this area.

68- هالای: هالای نامی کلی است و به رقصهایی اطلاق میشود که صرفا با آواز و کف زدن همراهی میشوند. این آواز در مراحل اولیه بطور آشکاری نشانگر مشخصات رقص معیشتی بود. "هالای" از محصول سخن میگوید، و القا کننده زحمت فراوان و کار بلند مدت است. "هالای" در منطقه آستارا - لنکران و کمی مایل به شمال این منطقه پا به عرصه ظهور نهاده است.

69- هئیراتی (Heyratı)

69- Heyratı: özünün marşsayağı ritmi və ifa tərzinin müxtəlifliyi cəhətdən diqqəti cəlb edən qədim mənşəli maraqlı rəqsdir. "Heyratı" vaxtilə Gəncədə çox geniş yayılmış rəqs olub. Cavanlar "Heyratı" musiqisinin ahəngilə uyğun rəqs oyunu düzəltmiş və onu "yallı" adlandırmışdılar. Rəqsin mərdlik, cəsarət ifadəli xarakteri, səlıs ritmi onu respublikanın hər yerində tanıtmışdır.

69- Heyrati [of Herat]: It is an old and attractive dance which is interesting for its rhythm (Its rhythm is like marsh) and variety of performance. Heyrati was one of the most common dances in Ganjeh at own time. Young people have created suitable and rhythmical movements according to its melody and have named it "Yalli". Generosity and boldness are characters of this dance. Its fluent rhythm has made it famous and known in Azerbaijan.

69- هئیراتی: رقصی رغبت انگیز و قدیمی است که به لحاظ ریتم مارش مانند و تنوع نحوه اجرا قابل توجه است.

هئیراتی در عصر خود از جمله رقصهای بسیار متداول در گنجه بود. جوانان مطابق ملودی "هئیراتی" حرکات موزون مناسب را آفریده اند و آنرا یاللی نامیده اند. کاراکتر رقص، جوانمردی و جسارت است. ریتم سلیس آن باعث معرفی و شناساندن آن در همه آذربایجان است.

70- هئیوا گولو (Heyva gülü)

70- Heyva gülü: Muasir rəqs melodiyasıdır, müəllifi Əli Kərimovdur. Azərbaycanın rayonlarında, xüsusilə Şamaxı, Astara və Naxcivanda çox məşhurdur. Rəqs solo tərzindədir, onu ancaq qadınlar oynayırlar. Hərəkətlər mülayim, plastik, və ifadəlidir.

70- Heyva goulou [flower of quince]: Its melody is contemporary and it is compiled by Ali Karimof. It is very famous in the regions of Azerbaijan, especially in Shamakhi, Astara and Nakhjavan. It is a single dance and it is performed only by women. Its movements are mild, plastic and sensible.

70- هئیوا گولو: ملودی رقص معاصر بوده و مولف آن علی کریم اف است. در سایر مناطق آذربایجان خصوصا در شاماخی، آستارا و نخجوان بسیار مشهور است. نحوه اجرای رقص سولو (انفرادی) بوده و فقط توسط خانمها ایفا میشود. حرکات ملایم، با انعطاف و با معنی است.

71- یاللی (Yallı)

71- Yallı: Azərbaycanda geniş yayılmış çox qədim kütləvi rəqsdir. "Yallı"nın ilkin, ibtidai forması istilik, işıq və isti yemək mənbəyi olan od ocağı ətrafında mərasim təntənəsi şəklində olub. Belə mərasim təntənələrində onlar ilahiyə çevrilmiş oda ibadət edərdilər. "Yllı" aram, ağır tempdə gedən hissə ilə başlayır və cəld səslənən, qaçış addımları təsvirində qurulmuş yəyin tempdə qurtqrır. Azərbaijanda yuzlər nov yalli var.

71- Yally [*a name*]: It is a very old, humanity and very custom dance in Azerbaijan. At first times, it was performed in form of traditional celebration around of fire which was sign of heat, light and warm food. In this traditional celebration, they worship fire as a goddess. Yalli is started with slow and heavy speed and is finished in fast speed and with fast steps in form of running. There are hundreds kinds of Yalli in Azerbaijan.

71- یاللی: رقص مردمی بسیار قدیمی و بسیار مرسوم آذربایجان است. شکل اولیه و ابتدایی"یاللی" به شکل مراسم سنتی بود که در اطراف آتش، منبع گرمی، نور و غذای گرم انجام میشد. در چنین مراسمی سنتی آتش را که تبدیل به الهه شده بود، عبادت میکردند. یاللی با سرعت آرام و سنگین شروع شده و با قدمهای سریع که به شکل دویدن است، با سرعت سریع پایان می‌یابد. در آذربایجان صدها نوع "یاللی" وجود دارد.

72- یئرلی رقص (Yerli rəqs)

72- Yerli rəqs: Zagatalada, Gax, Balakən rayonlarında ən geniş yayılmış rəqsdir. Qaytağı ritmindədir. Onun melodiyası bir neçə hissədən ibarətdir.

72- Yerli raqs [ethnic dance]: It is the most popular dance in Zagatala, Gakh and Balakan areas. It has a Gaytaghi rhythm and its melody is consisted of several parts.

72- یئرلی رقص: متداولترین رقص در مناطق زاقاتالا، گاخ و بالاکن میباشد. با ریتم قایتاغی میباشد. ملودی آن از چندین بخش تشکیل شده است.

73- یوز بیر (Yüz bir)

73- Yüz bir: mahnı ilə muşayiət olunan çox geniş yayılmış rəqsdir. Rəqs bir qədər cəld tempdə gedir, qızğın surətdə bir sıra rəngarəng hərəkətlərlə ifa olunur. Onu həm kişilər, həm də qadınlar oynayırlar. Öz dövründə çox məşhur olan bu rəqs indi nadir hallarda yad edilir.

73- Youz bir [101]: It is a very popular dance and is performed inclined to musical composition. Its speed is a little fast and it is performed of different and sensational

movements. Men and women can perform it. It was very celebrated at past but at present it is performed rarely.

73- یوز بیر: این رقص بسیار متداول بوده و همراه تصنیف مشایعت میشود. سرعت رقص کمی سریع است، با یک سری حرکات متنوع، بصورت پر شور اجرا میشود. هم توسط آقایان و هم توسط خانمها اجرا میشود. با اینکه در عصر خود بسیار مشهور بود اکنون به ندرت اجرا میشود.

Ref : Hasanov, kamal" ,GƏDİM AZƏRBAYCAN XALQ RƏQSLƏRİ ", "İshig" publications, Baku,1983: pp. 28-60